

Četvrtak, 2. veljače 2017.

P8_TA(2017)0013

Prekogраниčni aspekti posvojenja

Rezolucija Europskog parlamenta od 2. veljače 2017. s preporukama Komisiji o prekograničnim aspektima posvojenja (2015/2086(INL))

(2018/C 252/02)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir članak 225. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,
- uzimajući u obzir članak 67. stavak 4. i članak 81. stavak 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,
- uzimajući u obzir Konvenciju Ujedinjenih naroda o pravima djeteta od 20. studenog 1989., posebice njezine članke 7., 21. i 35.,
- uzimajući u obzir članak 2. Fakultativnog protokola uz Konvenciju Ujedinjenih naroda o pravima djeteta o prodaji djece, dječjoj prostituciji i dječjoj pornografiji od 25. svibnja 2000.,
- uzimajući u obzir Bečku konvenciju o konzularnim odnosima od 24. travnja 1963.,
- uzimajući u obzir Hašku konvenciju od 29. svibnja 1993. o zaštiti djece i suradnji u vezi s međudržavnim posvojenjem,
- uzimajući u obzir izvješće povjerenika Vijeća Europe za ljudska prava naslovljeno „Posvajanje i djeca: perspektiva ljudskih prava” objavljeno 28. travnja 2011.,
- uzimajući u obzir članke 46. i 52. Poslovnika,
- uzimajući u obzir izvješće Odbora za pravna pitanja i mišljenje Odbora za predstavke (A8-0370/2016),

Zajednički minimalni standardi za postupke posvojenja

- A. budući da je u području posvojenja ključno da se sve odluke donose u skladu s načelom najboljih interesa djeteta, bez diskriminacije i uz poštovanje temeljnih prava djeteta;
- B. budući da svrha posvojenja nije da odrasli dobiju pravo na djecu, već da se djeci pruži stabilno okruženje u kojem će biti voljena, u kojem će se za njih brinuti i u kojem će moći odrastati i razvijati se u harmoniji;
- C. budući da se postupak posvojenja odnosi na djecu koja u trenutku u kojem se zatraži posvojenje još nisu navršila 18 godina ili dob punoljetnosti u svojoj državi podrijetla;
- D. budući da je potrebno ostvariti ravnotežu između prava posvojenog djeteta da bude upoznato sa svojim identitetom i prava bioloških roditelja da zaštite svoj identitet;
- E. budući da nadležna tijela ne smiju smatrati ekonomske okolnosti bioloških roditelja kao jedini temelj i opravdavanje za oduzimanje roditeljskog prava i davanje djeteta na posvojenje;
- F. budući da postupak posvojenja ne bi smio početi prije no što se donese pravomoćna odluka o oduzimanju roditeljskog prava biološkim roditeljima i prije no što biološki roditelji dobiju priliku da iscrpe sve mogućnosti žalbe na tu odluku; budući da druge države članice mogu odbiti priznavanje rješenja o posvojenju izdanog bez takvih postupovnih jamstava;

Četvrtak, 2. veljače 2017.

- G. budući da će bolja učinkovitost i transparentnost omogućiti napretke u domaćim postupcima posvojenja te da bi mogle učiniti međunarodna posvojenja lakšima, čime bi se mogao povećati broj posvojene djece; budući da bi u tom pogledu poštovanje članka 21. Konvencije UN-a o pravima djeteta, koju su ratificirale sve države članice, trebalo biti osnovica svih postupaka, mjera i strategija povezanih s posvojenjem u prekograničnom kontekstu, uz istovremeno poštovanje najboljih interesa djeteta;
- H. budući da bi trebalo odlučno i u većoj mjeri raditi na sprečavanju beskrupuloznih posredničkih organizacija da iskorištavaju potencijalne roditelje zainteresirane za posvojenje i budući da stoga treba poboljšati suradnju u borbi protiv zločina i korupcije u EU-u u tom području;
- I. budući da bi trebalo u najvećoj mogućoj mjeri poticati posvajanje blizanaca u istu obitelj kako bi ih se poštedilo dodatnih trauma zbog razdvajanja;

Međudržavna posvojenja na temelju Haške konvencije iz 1993. godine

- J. budući da je Haškom konvencijom od 29. svibnja 1993. o zaštiti djece i suradnji u vezi s međudržavnim posvojenjem (Haška konvencija), koju su ratificirale sve države članice, predviđen sustav administrativne suradnje i priznavanja u području međudržavnih posvojenja, odnosno posvojenja kod kojih posvojitelji i dijete ili djeca nemaju uobičajeno boravište u istoj zemlji;
- K. budući da je Haškom konvencijom propisano automatsko priznavanje međudržavnih posvojenja u svim državama potpisnicama te da nisu potrebni posebni postupci za njihovo stvarno priznavanje;
- L. budući da se prema Haškoj konvenciji priznavanje može odbiti samo u slučaju da posvojenje očito nije u skladu s javnim poretom dotične države, uzimajući u obzir najbolje interese djeteta;

Suradnja u građanskopravnim stvarima u području posvojenja

- M. budući da je pravosudna izobrazba u najširem smislu ključna za uzajamno povjerenje u svim područjima prava, uključujući i područje posvojenja; budući da se postojeći programi EU-a koji obuhvaćaju pravosudnu izobrazbu i potporu za Europsku pravosudnu mrežu stoga moraju u većoj mjeri usredotočiti na specijalizirane sudove, kao što su obiteljski sudovi i sudovi za mladež;
- N. budući da bi građanima trebalo dati bolji pristup sveobuhvatnim informacijama o pravnim i postupovnim aspektima domaćih posvojenja u državama članicama; budući da bi se u tom kontekstu portal e-pravosuđa mogao proširiti;
- O. budući da je suradnja unutar Europske mreže pravobranitelja za djecu uspostavljena 1997. i da bi europske pravobranitelje za dječja pitanja trebalo potaknuti na bližu suradnju i bolju koordinaciju u okviru tog tijela; budući da bi se u okviru napora da se to učini oni mogli uključiti u sustave pravosudne izobrazbe koji se financiraju iz sredstava EU-a;
- P. budući da bi trebalo provesti temeljitu analizu jer treba učiniti više u cilju sprečavanja i borbe protiv prekograničnog trgovanja djecom u svrhu posvojenja te u cilju poboljšanja pravilne i učinkovite provedbe postojeće regulative i smjernica za borbu protiv trgovanja djecom; budući da stoga treba poboljšati suradnju kad je riječ o borbi protiv zločina i korupcije u EU-u u tom području kako bi se spriječile otmice i prodaja djece te trgovanje djecom;

Prekogranično priznavanje domaćih rješenja o posvojenju

- Q. budući da je u pravu Unije načelo uzajamnog povjerenja među državama članicama od temeljne važnosti jer ono omogućava da se stvori i održi područje bez unutarnjih granica; budući da načelo međusobnog priznavanja utemeljeno na uzajamnom povjerenju obvezuje države članice da izvrše odluku ili presudu donesenu u drugoj državi članici;

Četvrtak, 2. veljače 2017.

- R. budući da se, unatoč postojećim međunarodnim pravilima u tom području, mišljenja još uvijek razlikuju od jedne do druge države članice kad je riječ o načelima na temelju kojih treba urediti postupak posvojenja, jednako kao što još uvijek postoje i razlike u pogledu postupaka posvojenja i njihovih pravnih učinaka;
- S. budući da Europska unija ima nadležnost za poduzimanje mjera u cilju poboljšanja pravosudne suradnje među državama članicama, a da pritom ne utječe na nacionalno obiteljsko pravo, među ostalim i u području posvojenja;
- T. budući da iznimke u javnoj politici služe očuvanju identiteta država članica koji se odražava u materijalnom obiteljskom pravu država članica;
- U. budući da trenutačno ne postoji europska odredba o automatskom ili drugačijem priznavanju domaćih rješenja o posvojenju, odnosno onih rješenja o posvojenju koja se odnose na posvojenja provedena unutar jedne države članice;
- V. budući da nepostojanje takvih odredbi uzrokuje znatne probleme za europske obitelji koje se nakon posvojenja djeteta presele u drugu državu članicu jer se može dogoditi da u drugoj državi članici posvojenje ne bude priznato, odnosno da roditelji imaju problema sa zakonitim ostvarivanjem svojeg roditeljskog prava te da mogu naići na financijske poteškoće u pogledu različitih pristojbi primjenjivih u tom području;
- W. budući da se stoga nepostojanjem takvih odredbi ugrožava pravo djece na stabilnu i trajnu obitelj;
- X. budući da trenutačno roditelji koji se sele u drugu državu članicu mogu biti obvezni proći posebne nacionalne postupke za priznavanje ili čak ponovno posvojiti dijete, što dovodi do velike pravne nesigurnosti;
- Y. budući da trenutačna situacija može dovesti do ozbiljnih problema i spriječiti obitelji da u potpunosti ostvare pravo na slobodu kretanja;
- Z. budući da može doći do potrebe da se cjelokupna situacija revidira i ocijeni međusobnim savjetovanjem nadležnih tijela država članica;
- AA. budući da se Uredbom Bruxelles II ne rješava pitanje priznavanja rješenja o posvojenju jer ona pokriva isključivo pitanje roditeljske odgovornosti;
- AB. budući da je stoga od najveće važnosti da se donesu propisi kojima se osigurava automatsko priznavanje domaćeg rješenja o posvojenju izdanog u jednoj državi članici u drugim državama članicama pod uvjetom da je zajamčeno potpuno poštovanje nacionalnih odredbi o javnoj politici i načela supsidijarnosti i proporcionalnosti;
- AC. budući da bi se takvim zakonodavstvom nadopunila **Uredba Vijeća (EZ) br. 2201/2003** ⁽¹⁾ („Uredba Bruxelles II a”) o pitanjima nadležnosti i roditeljske odgovornosti te da bi se popunio postojeći jaz u pogledu priznavanja posvojenja utvrđenog međunarodnim pravom (Haškom konvencijom);

Zajednički minimalni standardi za postupke posvojenja

1. poziva nadležna tijela država članica da sve odluke o posvojenju donose imajući u vidu najbolji interes djeteta, poštujući njegova temeljna prava i uzimajući u obzir posebne okolnosti slučaja;
2. naglašava da se na djecu koja su dana na posvojenje ne bi trebalo gledati kao na vlasništvo države, već kao na osobe s međunarodno priznatim temeljnim pravima;
3. ističe da je svaki slučaj posvojenja drugačiji i da stoga svaki slučaj treba pojedinačno ocijeniti;

⁽¹⁾ Uredba Vijeća (EZ) br. 2201/2003 od 27. studenoga 2003. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću, kojom se stavlja izvan snage Uredba (EZ) br. 1347/2000 (SL L 338, 23.12.2003., str. 1.).

Četvrtak, 2. veljače 2017.

4. smatra da bi u slučajevima posvojenja s prekograničnim aspektima trebalo uzeti u obzir te u najvećoj mogućoj mjeri poštovati kulturnu i lingvističku tradiciju djeteta;
5. smatra da u kontekstu postupaka posvojenja dijete uvijek treba dobiti priliku da bude saslušano bez pritiska i da izrazi svoje mišljenje o postupku posvojenja, uzimajući u obzir njegovu dob i zrelost; stoga smatra da je od najveće važnosti da se, kad god je to moguće i bez obzira na dob djeteta, traži pristanak djeteta na posvojenje; u tom pogledu poziva da se posebna pažnja posveti maloj djeci i novorođenčadi jer se njih ne može saslušati;
6. smatra da se nijedna odluka o posvojenju ne bi smjela donijeti prije no što se saslušaju biološki roditelji, i, kad je to primjenjivo, prije no što se ulože svi pravni lijekovi u pogledu njihova roditeljskog prava te prije no što se donese pravomomoćna odluka o oduzimanju roditeljskog prava biološkim roditeljima; stoga poziva nadležna tijela država članica da poduzmu sve potrebne mjere za dobrobit djeteta dok se ulažu pravni lijekovi i tijekom cjelokupnog postupka povezanog s posvojenjem te da djetetu pruže svu zaštitu i skrb potrebne za njegov skladan razvoj;
7. poziva Komisiju da razmotri komparativnu studiju kojom bi se analizirale pritužbe u pogledu prekograničnih posvojenja bez pristanka roditelja;
8. ističe da bi nadležna tijela prije no što daju dijete na posvojenje strancima uvijek trebala prvo razmotriti mogućnost da dijete posvoje srodnici, čak i kada oni žive u drugoj zemlji, ako je dijete s tim članovima obitelji uspostavilo odnos te na temelju pojedinačne procjene potreba djeteta; smatra da uobičajeno boravište članova obitelji koji žele preuzeti odgovornost za dijete ne bi trebalo smatrati odlučujućim čimbenikom;
9. poziva na jednako postupanje prema roditeljima različitih nacionalnosti tijekom postupaka u području roditeljske odgovornosti i posvajanja; poziva države članice da zajamče jednakost svih postupovnih prava srodnika koji su državljani drugih država članica i koji su uključeni u postupak, među ostalim tako da im pruže pravnu pomoć, pravovremene informacije o saslušanjima, uslugu prevođenja te sve dokumente relevantne za slučaj na njihovu materinjem jeziku;
10. naglašava da je, kad je dijete čije se posvojenje razmatra državljanin druge države članice, prije donošenja ikakve odluke potrebno informirati konzularna tijela te države članice i članove obitelji djeteta koji imaju boravište u toj državi članici te se savjetovati s njima;
11. uz to, poziva države članice da posebnu pažnju posvete maloljetnicima bez pratnje koji su zatražili ili imaju status izbjeglica, da im zajamče zaštitu, pomoć i skrb koje države članice imaju obvezu pružiti na temelju međunarodnih obveza te da ih po mogućnosti u prijelaznom razdoblju smjeste u udomiteljske obitelji;
12. naglašava da je važno socijalnim radnicima omogućiti prikladne radne uvjete kako bi mogli ispravno provesti procjenu pojedinačnih slučajeva bez ikakvog financijskog ili pravnog pritiska i u potpunosti uzimajući u obzir najbolji interes djeteta, razmotrivši kratkoročnu, srednjoročnu i dugoročnu perspektivu;

Međudržavna posvojenja na temelju Haške konvencije iz 1993. godine

13. prima na znanje pozitivne rezultate i važnost primjene Haške konvencije te potiče sve države da je potpišu, ratificiraju ili da joj pristupe;
14. žali zbog činjenice da često dolazi do problema s izdavanjem potvrda o posvojenju; stoga poziva nadležna tijela država članica da zajamče da se uvijek slijede postupci i zaštitne mjere uspostavljeni Haškom konvencijom kako bi se zajamčilo automatsko priznavanje; poziva države članice da ne stvaraju nepotrebne birokratske zapreke za priznavanje posvojenja iz područja primjene Haške konvencije, kojima bi se postupak mogao usporiti i poskupiti;
15. ističe mogućnost poduzimanja daljnjih napora u cilju poštovanja i stroge provedbe Haške konvencije jer neke države članice zahtijevaju dodatne administrativne postupke ili naplaćuju nerazmjerno visoke pristojbe povezane s priznavanjem posvojenja, primjerice za upis u evidenciju, za izmjenu evidencije o osobnom stanju ili za dobivanje državljanstva, iako je to u suprotnosti s odredbama Haške konvencije;
16. poziva države članice da poštuju postupke u pogledu zahtjeva za savjetovanjem i suglasnošću iz članka 4. Haške konvencije;

Četvrtak, 2. veljače 2017.

Suradnja u građanskopravnim stvarima u području posvojenja

17. poziva države članice da pojačaju suradnju u području posvojenja i u pravnom i u socijalnom smislu te poziva na bolju suradnju među nadležnim tijelima u pogledu naknadnih procjena, kad je to potrebno; u tom kontekstu poziva EU na dosljedan pristup pravima djeteta u svim svojim glavnim unutarnjim i vanjskim politikama;

18. poziva Komisiju da uspostavi djelotvornu europsku mrežu sudaca i tijela specijaliziranih za posvojenje kako bi se olakšala razmjena informacija i dobrih praksi, koja je posebno korisna kad posvojenje ima prekogranične karakteristike; smatra da je iznimno važno olakšati koordinaciju i razmjenu dobrih praksi s trenutačnom Europskom mrežom za pravosudno osposobljavanje kako bi se ostvarila najveća moguća dosljednost sa sustavima koje EU već financira; u tom pogledu poziva Komisiju da izdvoji sredstva za specijalizirano osposobljavanje sudaca koji rade u području prekograničnog posvojenja;

19. smatra da osposobljavanje sudaca koji rade u području prekograničnog posvojenja i mogućnost njihova sastajanja mogu pomoći da se precizno utvrde očekivana i potrebna pravna rješenja u području priznavanja domaćih posvojenja; stoga poziva Komisiju da izdvoji sredstva za takvo osposobljavanje i mogućnost sastajanja tijekom izrade prijedloga uredbe;

20. poziva Komisiju da na europskom portalu e-pravosuđa objavi relevantne pravne i postupovne informacije o zakonodavstvu i praksama povezanim s posvojenjem u državama članicama;

21. prima na znanje aktivnosti Europske mreže pravobranitelja za djecu i smatra da treba dalje razvijati i jačati tu suradnju;

22. naglašava da je potrebna bliska suradnja, među ostalim s pomoću europskih tijela kao što je Europol, kako bi se spriječile prekogranične otmice i prodaja djece te prekogranično trgovanje djecom u svrhu posvojenja; napominje da se pouzdanim sustavima upisa u matičnu knjigu rođenih može spriječiti trgovanje djecom u svrhu posvojenja; u tom pogledu poziva na bolju koordinaciju u osjetljivom području posvajanja djece iz trećih zemalja;

Prekogranično priznavanje domaćih rješenja o posvojenju

23. navodi da postoji očita potreba da se europskim zakonodavstvom omogući automatsko prekogranično priznavanje domaćih rješenja o posvojenju;

24. traži od Komisije da do 31. srpnja 2017. na temelju članaka 67. i 81. Ugovora o funkcioniranju Europske unije podnese prijedlog akta o prekograničnom priznavanju rješenja o posvojenju slijedeći preporuke iz Priloga ovom dokumentu i u skladu s postojećom međunarodnim pravom u tom području;

25. potvrđuje da su preporuke iz Priloga ovom prijedlogu rezolucije u skladu s temeljnim pravima i načelima supsidijarnosti i proporcionalnosti;

26. smatra da traženi prijedlog nema negativne financijske posljedice jer će se automatskim priznavanjem rješenja o posvojenju, koje predstavlja krajnji cilj, smanjiti troškovi;

o

o o

27. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju i priložene detaljne preporuke proslijedi Komisiji i Vijeću te parlamentima i vladama država članica.

Četvrtak, 2. veljače 2017.

PRILOG REZOLUCIJE

DETALJNE PREPORUKE ZA UREDBU VIJEĆA O PREKOGRANIČNOM PRIZNAVANJU RJEŠENJA O POSVOJENJU

A. NAČELA I CILJEVI TRAŽENOG PRIJEDLOGA

1. Koristeći pravo na slobodu kretanja, sve veći broj građana Unije svake godine odluči preseliti se u drugu državu članicu Europske unije. Zbog toga nastaje niz poteškoća u pogledu priznavanja i pravnog rješenja osobne i obiteljske pravne situacije pojedinaca koji sele. Unija se počela baviti tim problematičnim situacijama, primjerice usvajanjem Uredbe (EU) br. 650/2012 Europskog parlamenta i Vijeća⁽¹⁾ o nasljeđivanju i uspostavom bolje suradnje u pogledu priznavanja određenih aspekata režima bračne stečevine i imovinskih učinaka registriranih partnerstava.

2. Haška konvencija od 29. svibnja 1993. o zaštiti djece i suradnji u vezi s međudržavnim posvojenjem (Haška konvencija) na snazi je u svim državama članicama. Ona se odnosi na postupak prekograničnog posvojenja i propisuje automatsko priznavanje takvih posvojenja. No, Haškom konvencijom nisu obuhvaćeni slučajevi obitelji u kojima su djeca posvojena u okviru isključivo nacionalnog postupka, a koja se zatim sele u drugu državu članicu. To može dovesti do velikih pravnih poteškoća ako se pravna veza između roditelja i posvojenog djeteta ne priznaje automatski. Mogu biti potrebni dodatni administrativni ili sudski postupci, a u krajnjem slučaju priznavanje može biti odbijeno.

3. Stoga je, da bi se zaštitilo temeljna prava i slobode takvih građana Unije, nužno donijeti uredbu kojom će se omogućiti automatsko prekogranično priznavanje rješenja o posvojenju. Članak 64. stavak 4. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, o uzajamnom priznavanju presuda, i odluka i članak 81. stavak 3. Ugovora, o mjerama u području obiteljskog prava, valjana su pravna osnova za takav prijedlog. Tu uredbu treba donijeti Vijeće nakon što se savjetuje s Europskim parlamentom.

4. Predloženom se uredbom omogućava automatsko priznavanje rješenja o posvojenju izdanog u državi članici u okviru bilo kojeg postupka koji nije obuhvaćen Haškom konvencijom. Budući da europske obitelji također mogu imati veze s trećim državama te da su neke od njih u prošlosti živjele u trećim državama, ovom se uredbom također predviđa da se, kad jedna država članica prizna rješenje o posvojenju izdano u trećoj državi na temelju relevantnih nacionalnih postupovnih pravila, to rješenje o posvojenju priznaje u svim drugim državama članicama.

5. No kako bi se izbjegle praksa traženja najpovoljnijeg pravnog sustava („forum shopping”) ili primjena neodgovarajućih nacionalnih zakona, to automatsko priznavanje podložno je, prije svega, uvjetu da ono ne smije biti u očitoj suprotnosti s javnim pretkom države članice koja daje priznanje, uz naglasak na tome da odbijeni zahtjevi nikad ne smiju *de facto* dovesti do diskriminacije zabranjene člankom 21. Povelje Europske unije o temeljnim pravima, i, na drugom mjestu, uvjetu da je država članica koja je donijela odluku o posvojenju bila za to nadležna na temelju članka 4 prijedloga zatraženog u dijelu B (prijedlog). Samo država članica uobičajenog boravišta jednog ili oba roditelja ili djeteta može imati tu nadležnost. No kad je odluka o posvojenju donesena u trećoj zemlji, nadležnost za prvo priznavanje posvojenja u Uniji može imati država članica čije državljanstvo imaju roditelji ili dijete. Time se jamči pristup pravosuđu za europske obitelji koje imaju boravište u prekomorskim zemljama.

6. Za odlučivanje o svim prigovorima na priznavanje u posebnim slučajevima potrebni su posebni postupci. Te su odredbe slične odredbama iz drugih akata Unije u području građanskog pravosuđa.

7. Trebalo bi uvesti europsku potvrdu o posvojenju kako bi se ubrzali administrativni postupci koji se odnose na automatsko priznavanje. Obrazac potvrde treba usvojiti u obliku delegiranog akta Komisije.

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 650/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o nasljeđivanju i uspostavom bolje suradnje u pogledu priznavanja određenih aspekata režima bračne stečevine i imovinskih učinaka registriranih partnerstava (SL L 201, 27.7.2012., str. 107.).

Četvrtak, 2. veljače 2017.

8. Predložena uredba odnosi se samo na individualnu vezu roditelj-dijete. Njome se države članice ne obvezuje na priznavanje posebnog pravnog odnosa između roditelja posvojenog djeteta jer se nacionalni zakoni o parovima u velikoj mjeri razlikuju.
9. Naposljetku, ovaj prijedlog sadrži uobičajene završne i prijelazne odredbe iz instrumenata građanskog prava. Automatsko priznavanje posvojenja primjenjuje se samo na odluke o posvojenju donesene nakon datuma početka primjene uredbe i na ranija rješenja o posvojenju ako je dijete još uvijek maloljetno.
10. Prijedlog je u skladu s načelima supsidijarnosti i proporcionalnosti jer države članice ne mogu same uspostaviti pravni okvir za prekogranično priznavanje rješenja o posvojenju te je ograničen na najnužnije mjere kojima će se zajamčiti stabilnost pravne situacije posvojene djece. On ne utječe na obiteljsko pravo država članica.

B. TEKST TRAŽENOG PRIJEDLOGA

Uredba Vijeća o prekograničnom priznavanju rješenja o posvojenju

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 67. stavak 4. i članak 81. stavak 3.,

uzimajući u obzir zahtjev Europskog parlamenta upućen Europskoj komisiji,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora,

u skladu s posebnim zakonodavnim postupkom,

budući da:

- (1) Unija je za svoj cilj postavila očuvanje i razvoj područja slobode, sigurnosti i pravde, u kojem je osigurano slobodno kretanje osoba. Radi postupne uspostave takvog područja, Unija treba donijeti mjere koje se odnose na pravosudnu suradnju u građanskim stvarima s prekograničnim implikacijama, među ostalim i u području obiteljskog prava.
- (2) U skladu s člancima 67. i 81. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU), te mjere trebaju uključivati mjere za osiguravanje uzajamnog priznavanja odluka u sudskim i izvansudskim slučajevima.
- (3) Kako bi se zajamčilo slobodno kretanje obitelji koje su posvojile dijete, nužno je i prikladno da se pravila o nadležnosti i priznavanje rješenja o posvojenju ureduju obvezujućim i izravno primjenjivim pravnim instrumentom Unije.
- (4) Ovom bi se Uredbom trebao stvoriti jasan i sveobuhvatan pravni okvir u području prekograničnog priznavanja rješenja o posvojenju, obiteljima zajamčiti odgovarajući rezultat kad je riječ o pravnoj sigurnosti, predvidivosti i fleksibilnosti te spriječiti situacije u kojima se pravomoćno rješenje o posvojenju izdano u jednoj državi članici ne priznaje u drugoj.
- (5) Ovom bi se Uredbom trebalo obuhvatiti priznavanje rješenja o posvojenju izdanih ili priznatih u nekoj od država članica. No njome se ne bi trebalo obuhvatiti priznavanje međudržavnih posvojenja provedenih u skladu s Haškom konvencijom od 29. svibnja 1993. o zaštiti djece i suradnji u vezi s međudržavnim posvojenjem jer je tom Konvencijom već predviđeno automatsko priznavanje takvih posvojenja. Stoga bi se ova Uredba trebala primjenjivati samo na priznavanje domaćih posvojenja i na međunarodna posvojenja koja nisu provedena na temelju te Konvencije.
- (6) Mora postojati veza između posvojenja i teritorija države članice koja je izdala rješenje o posvojenju ili koja ga je priznala. U skladu s time, priznavanje bi trebalo biti uvjetovano poštovanjem zajedničkih propisa o nadležnosti.

Četvrtak, 2. veljače 2017.

- (7) Propisi o nadležnosti trebali bi biti izuzetno predvidljivi i zasnovani na načelu da se nadležnost uglavnom utvrđuje prema uobičajenom boravištu oba posvojitelja, jednog posvojitelja ili djeteta. Nadležnost bi trebala biti ograničena na taj teritorij, osim u situacijama koje uključuju treće zemlje, kad bi država članica nacionalnosti mogla biti poveznica.
- (8) Budući da se posvojenje najčešće odnosi na maloljetnike, nije primjereno roditeljima ili djetetu omogućiti fleksibilnost pri odabiru tijela koja će odlučiti o posvojenju.
- (9) Uzajamno povjerenje kad je riječ o pravosuđu u Uniji opravdava načelo da rješenja o posvojenju izdana ili priznata u jednoj državi članici treba priznati u svim drugim državama članicama bez potrebe za posebnim postupkom. Posljedično bi rješenje o posvojenju izdano u bilo kojoj državi članici trebalo biti jednakovrijedno rješenjima izdanim u državi članici kojoj je zahtjev upućen.
- (10) Automatskim priznavanjem rješenja o posvojenju izdanom u drugoj državi članici u državi članici kojoj je zahtjev upućen ne bi se trebalo ugroziti poštovanje prava obrane. Stoga bi sve zainteresirane strane trebale biti u mogućnosti podnijeti zahtjev za odbijanje priznavanja rješenja o posvojenju ako smatraju da je prisutan neki od razloga za odbijanje priznavanja.
- (11) Priznavanje domaćih rješenja o posvojenju trebalo bi biti automatsko, osim ako država članica u kojoj je dijete posvojeno nije za to imala nadležnost ili ako takvo priznavanje očito ne bi bilo u skladu s javnim poretком države članice koja daje priznanje kako se tumači u skladu s člankom 21. Povelje Europske unije o temeljnim pravima.
- (12) Ova Uredba ne bi smjela utjecati na materijalno obiteljsko pravo država članica, uključujući i zakone o posvojenju. Nadalje, priznavanje rješenja o posvojenju na temelju ove Uredbe ne bi smjelo podrazumijevati priznavanje pravnih odnosa između posvojitelja na temelju priznanja rješenja o posvojenju, ne uvjetujući, međutim, moguću odluku priznavanjem rješenja o posvojenju.
- (13) Sva postupovna pitanja koja nisu uređena ovom Uredbom trebala bi se rješavati u skladu s nacionalnim pravom.
- (14) Kad rješenje o posvojenju sadrži pravni odnos nepoznat u pravu države članice kojoj je zahtjev upućen, taj bi pravni odnos, uključujući i sva prava ili obveze koji iz njega proizlaze, trebalo, u mjeri u kojoj je to moguće, prilagoditi pravnom odnosu koji prema pravu dotične države članice ima jednakovrijedne učinke i slične ciljeve. Svaka bi država članica trebala sama odrediti tko provodi tu prilagodbu i na koji način.
- (15) Kako bi se olakšalo automatsko priznavanje predviđeno ovom Uredbom, trebalo bi izraditi obrazac za prijenos rješenja o posvojenju, odnosno europsku potvrdu o posvojenju. U tu svrhu Komisiji bi trebalo delegirati ovlast za donošenje akata u skladu s člankom 290. UFEU-a u pogledu uspostave i izmjene obrasca te potvrde. Posebno je važno da Komisija tijekom svojeg pripremnog rada provede odgovarajuća savjetovanja, uključujući i ona na razini stručnjaka. Prilikom pripreme i izrade delegiranih akata Komisija bi se trebala pobrinuti da se relevantni dokumenti Europskom parlamentu i Vijeću šalju istodobno, na vrijeme i na primjeren način.
- (16) Kako cilj ove Uredbe ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego ga se može bolje ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti, određenom u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji (UEU). U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tog cilja.
- (17) U skladu s člancima 1. i 2. Protokola br. 21 o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske u pogledu područja slobode, sigurnosti i pravde priloženom UEU-u i UFEU-u, [Ujedinjena Kraljevina i Irska izrazile su želju za sudjelovanjem u donošenju i primjeni ove Uredbe] / [ne dovodeći u pitanje članak 4. Protokola, Ujedinjena Kraljevina i Irska ne sudjeluju u donošenju ove Uredbe koja ih ne obvezuje te nisu podložne njenoj primjeni].
- (18) U skladu s člancima 1. i 2. Protokola br. 22 o stajalištu Danske koji se nalazi u prilogu Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije, Danska ne sudjeluje u donošenju ove Direktive koja je ne obvezuje te nije podložna njenoj primjeni,

DONIJELO JE OVU UREDBU:

Četvrtak, 2. veljače 2017.

Članak 1.

Područje primjene

1. Ova Uredba primjenjuje se na priznavanje rješenja o posvojenju.
2. Ova se Uredba ne primjenjuje se i ne utječe na:
 - (a) zakone država članica o pravu na posvojenje ni na druga pitanja iz područja obiteljskog prava;
 - (b) međudržavna posvojenja na temelju Haške konvencije od 29. svibnja 1993. o zaštiti djece i suradnji u vezi s međudržavnim posvojenjem (Haška konvencija).
3. Od država članica ovom se Uredbom ne zahtijeva da:
 - (a) priznaju bilo koji oblik pravnog odnosa između roditelja posvojenog djeteta na temelju priznanja rješenja o posvojenju;
 - (b) izdaju rješenja o posvojenju u okolnostima u kojima to nije dopušteno relevantnim nacionalnim pravom.

Članak 2.

Definicija

Za potrebe ove Uredbe „rješenje o posvojenju” znači presuda ili odluka kojom se stvara ili priznaje trajan pravni odnos roditelj-dijete između maloljetnog djeteta i novog ili novih roditelja koji nisu biološki roditelji tog djeteta, bez obzira kako se taj pravni odnos naziva u nacionalnom pravu.

Članak 3.

Automatsko priznavanje rješenja o posvojenju

1. Rješenje o posvojenju izdano u nekoj od država članica priznaje se u drugim državama članicama bez potrebe za ikakvim posebnim postupkom, pod uvjetom da je država članica koja izdaje rješenje za to nadležna u skladu s člankom 4.
2. Sve zainteresirane strane u skladu s postupkom predviđenim člankom 7. mogu zatražiti donošenje odluke prema kojoj nema temelja za odbijanje priznavanja iz članka 6.
3. Ako ishod postupka pred sudom države članice ovisi o odluci o nepriznavanju koja se donosi kao odluka o prethodnom pitanju, taj sud ima nadležnost za odlučivanje o tom pitanju.

Članak 4.

Nadležnost za rješenja o posvojenju

1. Nadležna tijela države članice mogu izdati rješenje o posvojenju samo ako jedan ili oba posvojitelja imaju uobičajeno boravište u toj državi članici.
2. Kad je rješenje o posvojenju djeteta izdalo nadležno tijelo treće zemlje, nadležna tijela države članice također mogu izdati takvo rješenje ili odlučiti priznati rješenje iz treće zemlje u skladu s postupcima određenim nacionalnim pravom ako jedan ili oba posvojitelja nemaju uobičajeno boravište u toj državi članici, ali su državljani te države članice.

Članak 5.

Dokumentacija potrebna za priznavanje

Strana koja se u jednoj državi članici želi pozvati na rješenje o posvojenju izdano u drugoj državi članici treba predočiti:

- (a) presliku rješenja o posvojenju koja ispunjava uvjete potrebne za provjeru njezine autentičnosti; i
- (b) europsku potvrdu o posvojenju izdanu u skladu s člankom 11.

Četvrtak, 2. veljače 2017.

Članak 6.**Odbijanje priznavanja**

Na zahtjev bilo koje zainteresirane strane priznavanje rješenja o posvojenju izdanog u nekoj od država članica može se odbiti samo pod sljedećim uvjetima:

- (a) ako je takvo priznavanje u očiglednoj suprotnosti s javnim poretkom (*ordre public*) u državi članici u kojoj je priznavanje zatraženo;
- (b) ako država članica koja je izdala rješenje o posvojenju nije za to bila nadležna prema članku 4.

Članak 7.**Zahtjev za odbijanje priznavanja**

- 1. Na zahtjev bilo koje zainteresirane strane prema definiciji nacionalnog prava priznavanje rješenja o posvojenju bit će odbijeno ako se utvrdi da za to postoji neki od razloga navedenih u članku 6.
- 2. Zahtjev za odbijanje priznavanja predaje se sudu koji je dotična država članica navela Komisiji u skladu s člankom 13. točkom (a) kao sud kojem treba predati zahtjev.
- 3. U slučaju da postupak odbijanja priznavanja nije obuhvaćen ovom Uredbom, on je uređen pravom države članice u kojoj se traži priznavanje.
- 4. Podnositelj zahtjeva sudu treba dostaviti presliku rješenja i, kad je to potrebno, prijevod ili transliteraciju rješenja.
- 5. Sud može podnositelja osloboditi obveze predodjenja dokumentacije iz stavka 4. ako je već posjeduje ili ako ocijeni da bi zahtjev podnositelju za predodjenje te dokumentacije bio nerazuman. U posljednjem slučaju, sud može zatražiti od druge strane da dostavi navedenu dokumentaciju.
- 6. Strana koja zahtijeva odbijanje priznavanja rješenja o posvojenju izdanog u drugoj državi članici ne mora imati poštansku adresu u državi članici u kojoj je predan zahtjev. Od te se strane ne zahtijeva ni da ima ovlaštenog predstavnika u državi članici u kojoj je predan zahtjev, osim ako su strane obvezne imati takvog predstavnika neovisno o državljanstvu i prebivalištu.
- 7. Sud bez odgađanja odlučuje o zahtjevu za odbijanje priznavanja.

Članak 8.**Žalbe protiv odluke o zahtjevu za odbijanje priznavanja**

- 1. Obje strane mogu podnijeti žalbu protiv sudske odluke o zahtjevu za odbijanje priznavanja.
- 2. Žalba se predaje sudu koji je dotična država članica navela Komisiji u skladu s člankom 13. točkom (b) kao sud kojem treba predati žalbu.
- 3. Odluka o žalbi može se osporavati pravnim lijekom samo ako je dotična država članica Komisiji u skladu s člankom 13. točkom (c) navela na kojim se sudovima ulažu daljnji pravni lijekovi.

Članak 9.**Pravni lijekovi u državi članici u kojoj je izdano rješenje o posvojenju**

Sud kojem je predan zahtjev za odbijanje priznavanja ili sud na kojem je podnesena žalba u skladu s člankom 8. stavcima 2. ili 3. može zastati s postupkom ako je uložen redovni pravni lijek protiv tog rješenja u državi članici podrijetla ili ako još nije protekao rok za ulaganje takvog pravnog lijeka. U posljednjem slučaju sud može navesti rok u kojem se takav pravni lijek može uložiti.

Četvrtak, 2. veljače 2017.

Članak 10.

Zabrana preispitivanja merituma stvari

Rješenje o posvojenju izdano u državi članici ili presuda donesena u državi članici ni pod kojim se uvjetima ne smiju preispitivati s obzirom na sadržaj u državi članici u kojoj je podnesen zahtjev.

Članak 11.

Europska potvrda o posvojenju

Nadležna tijela države članice koja je izdala rješenje o posvojenju na zahtjev bilo koje zainteresirane strane izdaju višjezičnu europsku potvrdu o posvojenju u skladu s obrascem iz članka 15.

Članak 12.

Prilagodba rješenja o posvojenju

1. Ako odluka ili presuda sadrži mjeru ili nalog nepoznate u pravu države članice u kojoj je podnesen zahtjev, ta se mjera ili nalog, u mjeri u kojoj je to moguće, prilagođavaju mjeri ili nalogu poznatima u pravu te države članice koji imaju jednakovrijedne učinke te slične ciljeve i interese. Takva prilagodba ne smije dovesti do toga da učinci budu veći od onih predviđenih pravom države članice podrijetla.
2. Sve zainteresirane strane imaju pravo pred sudom osporiti prilagodbu mjere ili naloga.

Članak 13.

Informacije koje moraju pružiti države članice

1. Države članice Komisiji do 1. srpnja 2018. dostavljaju svoje nacionalne odredbe, ako takve postoje, u pogledu:
 - (a) sudova na kojima treba podnijeti zahtjev za odbijanje priznavanja u skladu s člankom 7. stavkom 2.;
 - (b) sudova na kojima treba uložiti prigovor protiv odluke o zahtjevu za odbijanje priznavanja u skladu s člankom 8. stavkom 2.; i
 - (c) sudova na kojima treba uložiti svaki daljnji pravni lijek u skladu s člankom 8. stavkom 3.;
2. Komisija će svim prikladnim sredstvima, posebice s pomoću europskog portala e-pravosuđa, objaviti informacije navedene u stavku 1. kao i sve druge relevantne informacije o postupcima posvojenja i priznavanju posvojenja u državama članicama.

Članak 14.

Legalizacija i slične formalnosti

Za isprave izdane u državi članici u okviru ove Uredbe ne zahtijevaju se legalizacija ni bilo koja druga slična formalnost.

Članak 15.

Ovlast za donošenje delegiranih akata

Komisija ima ovlast za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 16. u pogledu sastavljanja i izmjene obrasca višjezične europske potvrde o posvojenju iz članka 11.

Članak 16.

Izvršavanje delegiranih ovlasti

1. Ovlast donošenja delegiranih akata dodijeljena Komisiji podliježe uvjetima utvrđenima ovim člankom.
2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 15. dodjeljuje se Komisiji na neodređeno razdoblje počevši od 1. srpnja 2018.

Četvrtak, 2. veljače 2017.

3. Vijeće u svakom trenutku može opozvati delegiranje ovlasti iz članka 15. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koja je u njoj navedena. Opoziv proizvodi učinke dan nakon objave te odluke u Službenom listu Europske unije ili na kasniji datum naveden u toj odluci. To ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.
4. Delegirani akt donesen na temelju članka 15. stupa na snagu samo ako Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Vijeću na njega ne podnesu nikakav prigovor ili ako je prije isteka tog roka Vijeće obavijestilo Komisiju da neće podnijeti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Vijeća.
5. Komisija obavješćuje Europski parlament o donošenju delegiranih akata, o bilo kojem prigovoru u vezi s njima ili o opozivu delegiranja ovlasti od strane Vijeća.

Članak 17.

Prijelazne odredbe

Ova se Uredba primjenjuje samo na rješenja o posvojenju izdana nakon 1. siječnja 2019. uključujući i taj datum.

No rješenja o posvojenju izdana prije 1. siječnja 2019. također će se priznati od tog datuma ako dijete o čijem je posvojenju riječ na taj datum još nije punoljetno.

Članak 18.

Odnos s postojećim međunarodnim konvencijama

1. Ova Uredba ne primjenjuje se na rješenja o posvojenju izdana na temelju Haške konvencije.
2. Ne dovodeći u pitanje obveze država članica iz članka 351. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, ova Uredba ne utječe na primjenu međunarodnih konvencija kojih su države članice stranka u vrijeme donošenja ove Uredbe i kojima se uspostavljaju pravila povezana s priznavanjem posvojenja.
3. No ova Uredba među državama članicama ima prednost pred konvencijama zaključenim samo između dvije ili više njih ako se te konvencije odnose na pitanja regulirana ovom Uredbom.

Članak 19.

Odredba o preispitivanju

1. Najkasnije 31. prosinca 2024., a nakon toga svakih pet godina, Komisija Europskom parlamentu, Vijeću te Europskom gospodarskom i socijalnom odboru podnosi izvješće o primjeni ove Uredbe. Izvješću se po potrebi prilažu prijedlozi za prilagodbu ove Uredbe.
2. U tu svrhu države članice priopćavaju Komisiji relevantne podatke o primjeni ove Uredbe na sudovima.

Članak 20.

Stupanje na snagu i datum primjene

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u Službenom listu Europske unije.

Primjenjuje se od 1. siječnja 2019., osim članaka 13., 15. i 16. koji se primjenjuju od 1. srpnja 2018.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u državama članicama u skladu s Ugovorima.

Sastavljeno u Bruxellesu ...

Za Vijeće

Predsjednik
